

Organ för svenskarna i Estland.

Å Narvas hed.

Med anledning av initiativet till resandet av ett svenskt minnesmärke å Narvas hed som en erinran om den lysande seger Karl den tolfte och hans karoliner där tillkämpade sig på hösten 1700 gentemot en mångfaldigt större rysk krigshär.

Med kraft och mod och vikingsblod i brand
de kommo hit från Moder Sveas land
Kung Karl den tolfte och hans karoliner.
Alltefter nedärvd, äktsvenskt krigarsed
Kung Karl den tolfte och hans bussar stred
med hårda kämpatag och barska miner.

Å Narvas hed det gällde friskt gå på,
där ställdes de, de gula och de blå,
en karolin mot flera moskoviter.
Det var en hård och manlig kämpalek,
där lärde ryssen, som sist modlös vek,
att känna hur det svenska stålet biter.

Till minnet utav detta tappra slag
ett Svea Lejon stånda skall en dag
här invid Narvaflodens stränder.
Det minna skall om detta slag en höst
och väcka känslor i vart äktsvenskt bröst,
den bragd, som ännu oss till heder länder.

Så res dig stolt och djärvt för alla känt
du Svea Lejon, å ditt postament
vid Narva å den ljungbeväxta heden.
Tälj du för oss om svunnen storhetstid,
om fornsvenskt mannadåd och kamp och strid,
om Karl den tolfte och hans män från Schweden.

Tallinn, i Estland 1935.

Erik P-n.

Livaktigt ungdomsarbete.

För någon tid sedan blev N. U. F:s ordförande underrättad om att i kringliggande svenskbygder en del ungdomar gå gå och „slå dank“ om söndagarna, utan att de själva ha klart för sig, vad de egentligen vill. Ungdomarna liksom fördes hit och dit av olika strömningar och den ström, som då var den starkaste och på samma gång kanske den mest olämpliga, vann anhängare.

N. U. F:s styrelse tog saken till allvarlig behandling och beslöt att taga reda på samtliga ungdomars namn samt medelst inbjudningskort kalla alla till ett av N. U. F. anordnat samkväm på folkhögskolan. Sagt och gjort. Den 15 mars var folkhögskolans festsal fylld med en förväntansfull ungdomsskara. Man såg tydligt, hur det gnistrade av iver och förståelse i allas blickar och hur varje ord, som sades, formligen slukades.

Ungdomarna hade fått klart för sig, att de hade någonting att taga vara på och kämpa för. De voro villiga att taga itu med arbetet... En sångkör bildades, och därmed var det första steget taget på det nya arbetsfältet. N. U. F. har också tidigare haft en blandad kör, men våren 1935, då många sångare på grund av tjänsteställning måste bosätta sig på annan ort, upplöstes kören. I stället bildades en manskvar-

tett, som nu hela tiden har verkat med framgång... Sångerna har alltid stått på N. U. F-arnas program och kommer även i framtiden att göra det. Bägge körerna arbeta nu självständigt, d. v. s. de äro oberoende av varandra. Blandade kören dirigeras av föreningens sekreterare M. Nyman och manskvartetten av föreningens ordförande V. Pöhl. Bägge körerna ha övningar en och två gånger i veckan. Det hela tyder på tendenser i rätt riktning.

Det är beundransvärt att se, hur N. U. F:s sångare regelbundet infinna sig till de utsatta sångövningarna. Det är mer än storartat, då vi veta, att nästan utan undantag alla sångare... blandade kören 20 och manskvartetten 16 sångare... ha att traska c:a 20 km. (tur... retur), innan de hinna fram till folkhögskolan, där övningarna försiggå. Och ej sällan händer det, att väglaget är sådant, att vatten och smuts nå ända till knäet.

Men N. U. F-arna äro ungdom, som icke sky mödan. Med en stark inneboende vilja övervinnas alla hinder. Tiden är sådan, att alla måste arbeta under högttryck. Och vi kan inte annat än beundra N. U. F-arnas prestationer och önska dem kraft, lycka och framgång till fortsatt arbete.

Det svenska läsrummet i Tallinn.

Ett läsrum för svenskarna i Tallinn och för svenska sjömän och andra, som besöka staden! — Det är en gammal tanke som tid efter annan framkastats från olika håll. men som ännu icke blivit verklighet, beroende på att förslagsställarna varit många men handlingens män få.

Med glädje konstateras därför, att på det nya året dessa planer tagit allt fastare former och att vissa åtgärder vidtagits, som fört frågan framåt. Tallinnsvenskarna kunna alltså ha gott hopp om att i en icke alltför avlägsen framtid få sitt eget läsrum — en samlingsplats

med tillgång till svenska tidningar och uppslagsböcker m. m. Som bekant utsågs vid den svenska församlingsaftonen i februari en läsrums- och sjömansvårdskommitté, bestående av prostinnan M. Nilsson, fröken A. Ingman, fröken D. Pettersson, herr M. Westerblom och prosten K. Nilsson. Kommittén har också redan haft sitt första sammanträde och fattat flera viktiga beslut. Som lämplig lokal har kommittén tänkt sig den under svenska skolan belägna tvårums lägenheten, varvid det största rummet skulle inredas till läs- och skrivrum,

Rikholdi.

Från och med den 8 mars hålles skriftskolan i Bergsby bönehus av pastor J. Isacson. Skriftskoleelevernas antal är tjugo. Därav äro elva gossar och nio flickor. Tio elevers föräldrar tillhöra ej den evangelisk-Lutherska kyrkan. Skriftskolan kommer att pågå i fyra veckor, och konfirmationen äger rum på palmsöndagen.

Inom loppet av 24 timmar den 11 och 12 mars avledo i Roslep åldringarna Johan Hamberg, Eva Westerholm och Mare Heyman. Alla hade passerat 80 årsgränsen. Men anmärkningsvärt är, att Eva Westerholm på förehand förutsagt när hon skulle dö. Veckan före hade hon sagt, att hon och Johan Hamberg därpå följande söndag skulle mötas utanför deras gränd på väg till begravningsplatsen, vilket nu också inträffade.

och ett rum och kök bli fri bostad för läsrummets föreståndare. Som bekant tillhör detta hus svenska församlingen, men för att icke betunga församlingens redan förut hårt anlitade budget ämnar kommittén hyra denna lokal och med insamlade medel själv sörja för den nödvändiga reparationen. För anskaffande av övriga behövliga medel kommer bl. a. en syförening att bildas. Vidare har man också förhoppning om att Svenska kyrkans sjömansvårdsstyrelse kommer att bidra med ett lika stort årligt belopp, som det församlingen själv kan åstadkomma. Dessutom har kommittén under bildande en garantiförening bestående av 30 medlemmar, vilka förbinda sig att årligen betala en summa av högst 10 kronor. Skulle hela den behövliga summan kunna anskaffas på annat sätt, behöva garanterna ej alls anlitas.

Som synes ha alltså planerna mognat och äro färdiga att genomföras. Just nu avvaktas endast sjömansvårdens beslut, och som stora utsikter finnas om bifall från detta håll, torde läsrummet snart kunna öppnas.

Ruhnu i sorg.

Gripande sorgeakt vid pastorskan Grönbergs bår.

Trots den just nu riskabla postgången från och till Ruhnu har Kustbon nåtts av ett utförligare meddelande om de händelser, som voro förknippade med pastorskan Grönbergs redan förut omtalade bortgång. Meddelandet — ett privatbrev — vittnar om den förstämning, i vilken den sorgliga tilldragelsen försänt den lilla öns befolkning. „Det är allt som en ond dröm“, skriver vår meddelare. „Flaggan på prästgårdsplanen har hela tiden vajat på halv stång, och för lite var har det stockat sig i halsen, när blickarna gått åt prästgården till . . .

„En kista gjordes, så vacker som i Runöbornas förmåga stod. Med svepning och vad därtill hör bistod oss församlingssystemen. Tisdagen den 3 mars lades den döda i kistan och fördes till gamla kyrkan, som barnen med grönt klätt till gravkor. Före utbärandet var mycket folk samlat i prästgården. Vi sjöngo ur Sions toner nr 316, en sång som fru Grönberg särskilt mycket tyckt om: „Jag är främling, jag är pilgrim“, medan pastorn och dottrarna gingo till rummet där kistan stod. Sedan sjöngo barnen några psalmverser ute på verandan, och bildade häck ute på gången. Det var medlemmar ur kyrkorådet, länsmannen och fyrmästaren, som buro kistan, och gamle Melin, mångårig ordförande i kyrkorådet, bar korset. Kistan ställdes i koret. Först sjöngs psalmen 487, sedan läste pas-

torn själv ett par bibelspråk och hela psalmen 492 samt Fader Vår och Välsignelsen. Därpå sjöngos de sista verserna av ovannämnda sång 316 i Sions toner samt hela psalmen 526. Så lyftes locket av kistan, och de, som ville se den bortgångna, fingo passera förbi. — Det var i skymningen, och ljusen på altaret och i kronan framme i koret gävo en sådan glans.

Följande söndag, den 8 mars, sattes kistan ned i en tillfällig grav under det stora trädet bakom gamla kyrkans kor. Det är meningen, om det nu går att ordna så, att stoftet i en zinkkista skall överföras till Sverige, där jordfästningen kommer att äga rum.“

*

Om huru själva den olycka, som medförde fru Grönbergs död tillgått, berättas närmare. Kyrkoherde och fru Grönberg hade stått och samtalat i prästgårdens tambur, då fru Grönbergs kläder antändes, antagligen genom en gnista från kakelugnen. Innan allt i förvirringen hann släckas, var hon redan svårt bränd, särskilt på ryggen och ena armen. Församlingssystemen kom så gott som omedelbart och gjorde vad göras kunde. Hon och den estniska sköterskan turaldes om med skötseln såväl dag som natt. I början hade man hopp, hur svårt det än syntes, men så togo krafterna av. Olyckan inträffade den 25 februari och slutet kom natten till den 2 mars.

Noarootsi.

Döden härjar i Österby. Under den senaste månaden har döden härjat i Österby, Noarootsi, ryckande med sig de av många saknade Irene Reets och Axel Simonsson.

Denna vinter har Passleps bönehus kväll efter kväll och någon gång till och med vardagsförmiddagarna till trängsel varit fyllt med till synes växande skaror av religiöst intresserade. De andliga talarna ha i Passlep funnit en aldrig

tröttnande, tacksam publik. Mest vågor har det gått kring den s. k. Tallinns „torgprofet“, vilken också lyckats åstadkomma sinnesändring hos många.

Såsom ett värtecken från Noarootsi kan meddelas att Vårfrudagen den 25 mars vår gamle goda „Postmatts“ igen, efter uppseendeväckande lång frånvaro, uppenbarade sig i sin traditionella guppande tvåhjuliga kärra.

På grund av bristande fakta vågar jag ej svära på om det var ett misstag av „Matts“ el-

Till vår utvandrande ungdom!

För närvarande vänta ett 10 tal flickor och några pojkar från Rikholdi på tillstånd att få resa till Sverige för att ta tjänst där. Från Roslep ensam finnas redan förut 19 flickor i Sverige.

I en hembygdsväns hjärta väcker det en känsla, då man betänker, vilken förlust av ungdomlig kraft hembygden därigenom gör. Ofta är det med en viss ringaktning för hembygden, som man reser. Reser man med tanke på att vidga sin synkrets och med mål att skaffa sig möjligheter för att vid återkomsten bättre kunna uppjobba sin hembygd, då är en sådan utvandring att hälsa med glädje. Men beger man sig ut som lyckosökare för att försvinna i stora världen, då kan man inte känna glädje över en sådan utvandring. Hembygden behöver uppjobbas! De magra sandbackarna plöjer man, och den goda jorden får stå sur vattendränkt bevuxen med busksnår. Man är ej tvungen att resa ut, som man på sina håll påstår. I Danmark äro gårdarna inte större än 3—5 hektar. Våra äro ofta upp till 40—50 ha stora. Men det är klart, att man måste svälta och köpa bröd från Jul till nya skörden, så länge man håller på att odla de magra sandbackarna och låter den goda jorden stå sur och våt och till och med hindrar grannen att avdika sin jord i fruktan för, att man vid avdikningen mister de nästan värdelösa starrstråna.

Nej, kära ungdomar! Uppjobba hembygden, så att ni med stolthet kan visa edert arbete för vem det än vara må. Det är bättre och hederfullare än att föra ett kringflackande liv i vida världen.

Hembygdsvän.

ler om det hade skett med „berätt mod“, men följderna var givetvis den, att nästa dag solen sken ännu vackrare och varmare och att t. o. m. lärkorna och stararna hade infunnit sig . . . hitlockade av „Matts“ kärslammer, menar man i trakten. *mn.*

Marie bedädelsedag firas på Noarootsi prästgård.

Ondagskvällen den 25 mars samlades en skara ungdomar på prästgården för att delta på kvällens högtidliga firande. De församlade voro till stor del kyrkoherde Danells tidigare års och årets konfirmander och folkhögskolans lärare och elever.

Kvällen började med en psalmsång, varefter kyrkoherden med några djupgående och medryckande ord hälsade gästerna välkomna. Sedan följde sång av Noarootsi kristligt sinnade ungdomsrings kvinnokör, som med stor skicklighet dirigeras av kyrkoherdens fru. Mycket intressant och fängslande var även kyrkoherdens föredrag med ljusbil-

der över ämnet: Sveriges kyrkor, programmet upptog vidare uppläsningar av frökarna Alice Westerblom och Amanda Pelmas samt sång till piano-ackompanjemang av kyrkoherden med fru. I mitten av programmet togs en paus, under vilken gästerna blevo bjudna till ett rikhaltigt och välsmakande kaffebord.

Till slut riktade skolföreståndare A. Samberg några tack-sägelseord till prästfolket för den trevliga och stämningsfulla kvällen. Talaren riktade även till ungdomen några allvarliga ord, varefter den angenäma samvaron avslutades med psalmsång.

Vp.

De gamla följdes åt i graven.

En begravning av ovanligare slag ägde sönd. den 15 mars rum på S. Pakri, då stoftet av Juri Johansson Greinberg och hans hustru Ano Jurisdotter Greinberg jordades. Mannen avled den 4 mars och redan den 10 följdes han i döden av sin hustru. Båda voro också födda samma år — 1856. De gamla tillhörde icke svenska St. Mikaelsförsamlingen utan Risti församling, då deras egentliga hemort var Korkis. De två senaste åren hade de emellertid varit bosatta hos sin dotter, som är gift på S. Pakri.

Begravningen förrättades av öns klockare A. Stahl.

Enighet uppnådd.

En längre tid hava förhandlingar förts mellan rederiet Sergo & Co Tallinn och F. Å. Å. i Helsingfors beträffande ordnandet av passagerartrafiken Tallinn-Helsingfors. Nu har enighet därutinnan uppnåtts och resultatet blev en sänkning av biljettpriset med 25%. Denna omständighet hälsas säkert av alla resande på denna linje med glädje, alldenstund den tidigare taxan överallt ansetts för hög.

Det är att hoppas, att resandeutbytet mellan Estland och Finland instundande sommar i avsevärd grad kommer att ökas.

Utlandet.

J folkomröstningen i Tyskland,

som anordnades för att bekräfta ledarens senaste politiska åtgärder deltog ej mindre än 98% av alla röstberättigade medborgare. Endast ett obetydligt antal mot-röster hade avgivits, vilket skett genom en särskild anteckning å röstsedlarna, som voro avsedda för endast ja-röster.

Nya italienska segrar.

Marskalk Bodoglio telegraferar: Våra trupper lämnade Assabi och Beilul och anlände efter en mycket ansträngande 350 kl. lång marsch till Sardos, som ligger i hjärtat av provinsen Aussa. Även på västfronten ha våra trupper vunnit stora framgångar.

Från Rom meddelas,

att fälttåget i Afrika sedan den 20 juni förra året kostat Italien 7 miljarder och 120 miljoner lire. Antalet krigsfolk och arbetare, som sedan denna tid sänts till Afrika, uppskattas till 450.000 man.

Överhuvudtaget får man det intrycket av senaste tidens meddelanden från krigsskådeplatsen, att abessinierna kunna anses ha rätt begränsade utsikter till att i längden kunna hålla de modernt utrustade italienarna stängna.

E. Heisleri trükk, Pikk 41, Tallinn.

Utgivare:

Svenska Odlingens Vänner

Redaktion:

M. Westerblom, ansvarig red.

A. Stahl.

A. Aspelin.

Lokalredaktörer:

Vormsi, T. Gärdström.

Noarootsi, V. Pöhl.

Höbring, A. Vesterberg.

Roslep, A. Bergman.

Rüütli 3, Tallinn. Tel. 470-08

Prenumerationspris:

Inrikes	Utlandet
1 år Ekr 2:—	1 år Ekr. 4:—
1/2 „ „ 1:—	1/2 „ „ 2:—

De två tyska luftjättarna på långfärd.

På torsdagsmorgonen startade de båda luftskeppen Graf Zepelin och LZ 129, vilket nu bär namnet Hindenburg, på sin stora Tysklandsfärd, vilken skall vara till söndagsaftonen.

LZ 129 måste avbryta sin färd vid Stuttgart och återvända till Friedrichshafen för utbyte av en teknisk detalj. Graf Zeppelin fortsatte resan programenligt. Det gick på torsdagen rykten att roderskada uppstått på LZ 129, då luftskeppet av en stormby pressades nedåt, men klockan 15,23 startade luftskeppet ånyo.

Lysning.

Lysning till äktenskap avkunnades sönd. den 29 mars i svenska kyrkan i Tallinn emellan Axel Eduard Gustavsson Lehmberg och Lovisa Johansdotter Ribohn, båda från Passleps kommun i Noarootsi.

Gudstjänster.

Svenska kyrkan i Tallinn: Söndagen den 5 april (Palm-söndagen) svensk högmässa kl. 11 f. m. prosten Nilsson. Söndagsskola.

Långfredagen kl. 11 f. m. svensk högmässa med nattvardsgång prosten Nilsson. Körsång. Påskdagen kl. 11 f. m. svensk högmässa prosten Nilsson. Körsång. Söndagsskola.

Rättelse.

I korsord nr. 5 vågrätt nr. 32 står stats, bör vara s a t s.